

บทที่ 9

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีตะวันตก

เนื้อหาในบทที่ 9 ประกอบด้วย

1. ลักษณะของทำนองหรือแนวของเสียงดนตรี
2. ลักษณะของจังหวะของดนตรี
3. ลักษณะของการประสานเสียง
4. คุณลักษณะของเสียง
5. ชนิดและค่าของตัวโน้ต
6. ระดับเสียงชนิดต่าง ๆ และบรรทัด 5 เส้น
7. กุญแจประจำหลักชนิดต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. ให้รู้จักทำนอง จังหวะ การประสานเสียง และคุณลักษณะของเสียง
2. ให้รู้จักชนิดและค่าของตัวโน้ต
3. ให้รู้จักบรรทัด 5 เส้นและระดับเสียง
4. ให้รู้จักกุญแจประจำหลักชนิดต่าง ๆ
5. ให้รู้จักระดับเสียงของกุญแจประจำหลักชนิดต่าง ๆ

กิจกรรม

1. ตอบคำถามท้ายบท
2. หาดำราทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้นจากหอสมุดดนตรีฯ หรือ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยฯ อ่าน
3. หาโอกาสเข้าฟังการบรรยายเรื่องทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้นตามสถาบันที่เปิดสอนวิชาดนตรีตะวันตก
4. ฝึกการอ่านตัวโน้ตจากบทเพลงง่าย ๆ และเพื่อให้เข้าใจดียิ่งขึ้นควรฝึกเล่นเครื่องดนตรีควบคู่กันไปด้วย

ฯลฯ

บทที่ 9

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีตะวันตก

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีตะวันตก ก็เป็นเช่นเดียวกับดนตรีของซีกโลกตะวันออก ที่ประกอบด้วย ทำนอง จังหวะ การประสานเสียง และคุณลักษณะของเสียง จะแตกต่างกันในรายละเอียดเท่านั้น

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีตะวันตก ประกอบด้วย

1. ทำนอง (Melody) คือ ระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ เช่นเดียวกับภาษาพูด เราไม่พูดเสียงระดับเดียวกันตลอด โดยเฉพาะภาษาไทยและจีนเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ เช่น ขา ข่า ฯลฯ แต่ในดนตรีนั้นระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ จะถูกจัดเข้าด้วยกันอย่างมีระบบ ก็มีความสั้น – ยาว หรือ เร็ว – ช้า ของจังหวะ มากำหนดให้เป็นไปตามชนิดของดนตรี กล่าวโดยสรุป ทำนอง คือ แนวของเสียงดนตรีที่ดำเนินสูงต่ำต่อเนื่องกันไปตามจังหวะลีลา¹

2. จังหวะ (Rhythm) คือ ความเร็ว – ช้า ยาว – สั้น หนัก – เบา ของเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ที่เปล่งออกมา กล้ายคนบางคนพูดเร็ว บางคนพูดช้า บางคนพูดปานกลาง บางคนพูดรัว บางคนพูดดัง – พูดค่อย เสียงดนตรีสูง ๆ ต่ำ ๆ (ทำนอง) นั้น จะดำเนินไปตามจังหวะซึ่งเป็นเครื่องกำหนดให้ เร็ว – ช้า ยาว – สั้น หนัก – เบา สอดคล้องไปตามวัตถุประสงค์ของคีตกวี ว่าต้องการให้ดนตรีนั้นมีลีลาไปในลักษณะใด เช่น ลีลาเร่งรีบ กระแทกกระทั้น เศร้าหมอง โอ้อ้อ ขรึม โกรธ ดุร้าย จังหวะเป็นตัวกำหนดให้ทำนองดำเนินไปในทิศทางของบรรยากาศ อารมณ์ ที่คีตกวีต้องการทั้งสิ้น

3. การประสานเสียง (Harmony) หรือ เสียงประสาน เปรียบเสมือนการร้องเพลงคนเดียว กับการร้องเพลง ๆ เดียวกันแต่ร้องหลายคน เสียงเพลงที่ร้องหลายคน จะให้ความไพเราะ น่าหนักของเสียงชัดเจน ทำนองเด่นชัด กว่าที่ร้องคนเดียว การร้องหลายคนก็จะมีน้ำเสียงหลายน้ำเสียง ทั้งเสียงสูง เสียงกลาง เสียงต่ำ ทั้งเสียงหญิงเสียงชาย ทำให้มีความ

¹ ไกรวิทย์ ชันศรี, “สังคีตนิยมดนตรีตะวันตก”, มปท., มปป. หน้า 16

ไพเราะกันใจมากกว่ากัน เสียงประสานก็คือ เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ หรือ ทำนองที่เข้าไปสอดแทรกทำนองนำ (เดิม) เพื่อให้เกิดความไพเราะ ความหนักแน่น เพื่อให้ได้อารมณ์ต่าง ๆ ตามที่คีตกวีต้องการ เสียงที่นำมาสอดแทรกนี้ต้องเป็นไปตามหลักวิชา ต้องเป็นเสียงสอดประสานที่กลมกลืน ฟังแล้วไม่ขัดหู ขัดความรู้สึก ต้องมีเทคนิคการใส่เสียงประสาน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของคีตกวี ถ้าคีตกวีหรือผู้ประพันธ์เพลงมีประสบการณ์มาก ก็จะสามารถคิดเสียงประสานออกมาได้หลายแนว การประสานเสียง (Harmony) เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของวิชาดนตรี ที่จะต้องใช้เวลาศึกษากันเป็นพิเศษโดยเฉพาะ ดังเราจะพบเสมอว่า คนแต่งเพลงคนหนึ่ง คนเรียบเรียงเสียงประสานจะเป็นอีกคนหนึ่งและมักเป็
เรียบเรียงเสียงประสานคนเดิม (ซ้ำ ๆ กัน) เพราะผู้เรียบเรียงเสียงประสานที่มีความสามารถ
ยอดเยี่ยมบ้านเรายังมีน้อย

4. คุณลักษณะของเสียง (Tone Colour) สีสันของเสียงก็เรียกกัน เราจะพบว่านัก
ร้องแต่ละคนก็มีเสียงไม่เหมือนกัน บางคนเสียงทุ้มลึกต่ำกังวานมีอำนาจ บางเสียงเล็ก
แหลมใสไพเราะ บางคนเสียงสูงเกรี้ยวกราด ฯลฯ เครื่องดนตรีทั้งหลายก็เช่นเดียวกัน แต่ละ
ชนิดจะมีเสียงที่ให้อารมณ์แตกต่างกัน เช่น ไวโอลินเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถเล่นท่วงทำนอง
ของเพลงได้ไพเราะมาก เสียงแหลมสดใสของไวโอลินถ่ายทอดความรู้สึกแทบทุกชนิดได้
เป็นอย่างดี ส่วนซาร์ฟเสียงเบา นุ่มนวล พร่าพรัว ในขณะที่ขลุ่ยเสียงแหลมใสสว่าง หรือจะ
เล่นให้เศร้าก็ได้ แต่จะเป่าให้มีกังวานแผดก้อง แสดงอำนาจอย่างพวกแตรไม่ได้ คุณลักษณะ
ของเสียงเครื่องดนตรีต่าง ๆ เมื่อเราฟังบ่อย ๆ ครั้ง เราอาจสังเกตความแตกต่างได้ สี หรือ
คุณลักษณะของเสียง เหล่านี้ ทำให้คีตกวีสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับอารมณ์ บรรยากาศ
และโอกาสของบทบรรเลงได้

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรี จะแสดงออก หรือ สื่อความหมายเป็นจกษ
ภาษาให้แก่นักดนตรีได้โดยใช้ตัวโน้ต (Note) นักดนตรีที่อ่านโน้ตได้ก็จะปฏิบัติเครื่องดนตรี
ของตนออกมาเป็นเสียงต่าง ๆ ตามตัวโน้ต ดังนั้น โน้ต ก็คือ อักษรวิธีในทางดนตรี หรือ
เครื่องหมายแทนเสียงดนตรี ที่ให้ร้อง หรือเล่นออกเสียง เร็ว - ช้า ยาว - สั้น และสูง -
ต่ำ ออกมาเป็นดนตรีลักษณะต่าง ๆ กลายเป็นสัทภาษาของผู้ฟัง เราจึงควรมีความรู้พื้นฐาน
เกี่ยวกับอักษรวิธีในทางดนตรีบ้างพอสังเขป ดังนี้

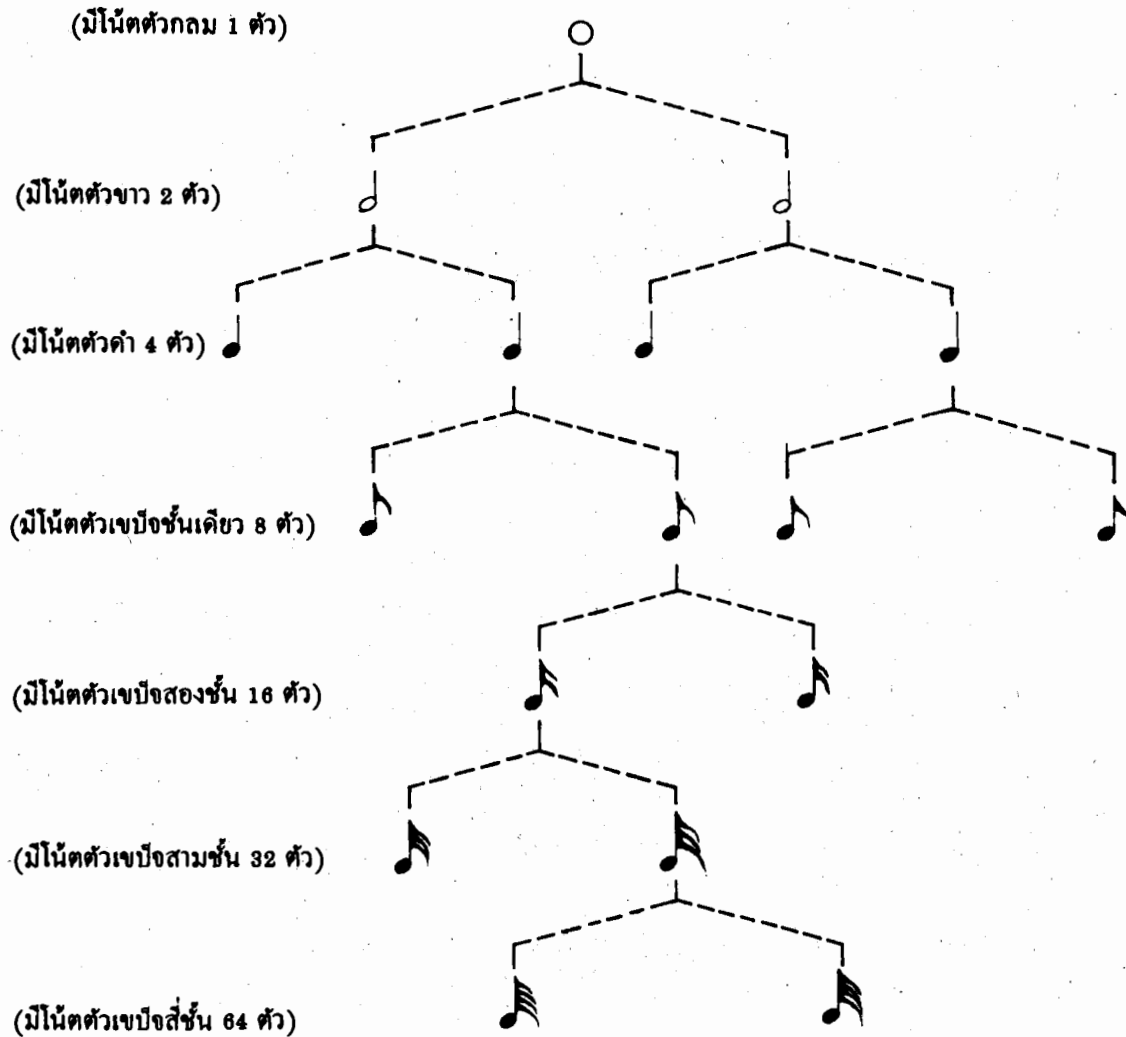
ชนิดของตัวโน้ต ได้แก่

- โน้ตตัวกลม (Whole Note)
- โน้ตตัวขาว (Half Note)
- โน้ตตัวดำ (Quarter Note)
- โน้ตตัวเข้บึ่ง 1 ชั้น (Eighth Note)
- โน้ตตัวเข้บึ่ง 2 ชั้น (Sixteenth Note)
- โน้ตตัวเข้บึ่ง 3 ชั้น (Thirty-second Note)
- โน้ตตัวเข้บึ่ง 4 ชั้น (Sixty-fourth Note)

ค่าของตัวโน้ต

- (โน้ตตัวกลม) มีค่าเท่ากับ 4 จังหวะ ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวขาว) มีค่าเท่ากับ 2 จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวดำ) มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวเข้บึ่งชั้นเดียว) ค่าเท่ากับ $\frac{1}{2}$ จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวเข้บึ่งสองชั้น) มีค่าเท่ากับ $\frac{1}{4}$ จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวเข้บึ่งสามชั้น) มีค่าเท่ากับ $\frac{1}{8}$ จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
- (โน้ตตัวเข้บึ่งสี่ชั้น) มีค่าเท่ากับ $\frac{1}{16}$ จังหวะ (ของตัวกลม) ของบทเพลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ

ค่าของตัวโน้ตสามารถเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้

หรือ

โน้ตตัวกลม 1 ตัว → ตัวขาว 2 ตัว → ตัวดำ 4 ตัว → ตัวเขย่งชั้นเดียว 8 ตัว → ตัวเขย่งสองชั้น 16 ตัว → ตัวเขย่งสามชั้น 32 ตัว → ตัวเขย่งสี่ชั้น 64 ตัว

ตัวโน้ตเหล่านี้ยังไม่มีระดับเสียง (Pitch) ระดับเสียงในดนตรีตะวันตกมี 7 ระดับ
คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

Do Re Mi Fa Sol La Si หรือ Ti

การอ่านโน้ตเป็น โด เร มี ฯลฯ นั้น เกิดจากคำแรกของทำนองร้อยกรองภาษาละตินที่ Guido d' Arezzo (995 - 1050) บาทหลวงชาวอิตาลีแต่งขึ้นสรรเสริญนักบุญจอห์น (โยฮันเนส) โดยใช้คำแรกของร้อยกรองแต่ละวรรคนั้นเรียกชื่อตัวโน้ต ดังนี้

Ut queant laxis --- Do

Resonare fibris --- Re

Mira gestorum --- Mi

Famuli tuorum --- Fa

Solve polluti --- Sol

Labii reatum --- La

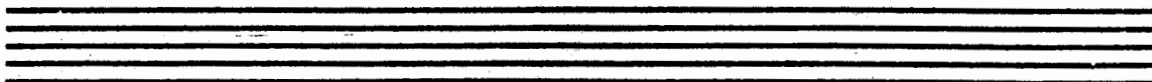
Sancte Johannes --- Te

ตัวโน้ต โด - ซี นี้ สำหรับนักดนตรีทั่วไปจะเรียกเป็น C-B แทน ดังนี้

C D E F G A B

(โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี)

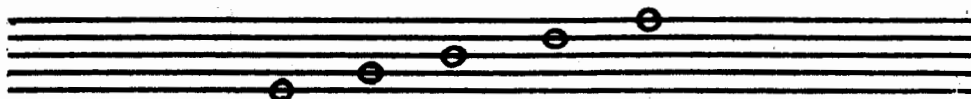
ตัวโน้ตทั้ง 7 ระดับเสียงนี้ จะอ่านออกเสียงเป็นเสียงสูงต่ำไม่ได้ จนกว่าจะบันทึกลงบนบรรทัด 5 เส้น

บรรทัด 5 เส้น

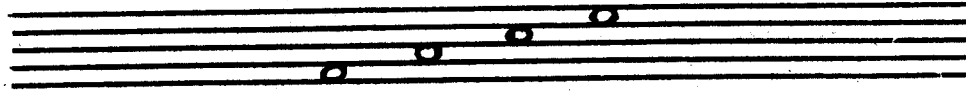
การบันทึกทำได้ 2 ลักษณะ คือ

บันทึกคาบเส้นบรรทัด

บันทึกคาบเส้นบรรทัด

และบันทึกระหว่างเส้นบรรทัด

บันทึกระหว่างเส้นบรรทัด

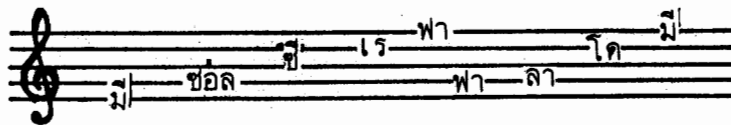
แม้จะบันทึกตัวโน้ตลงบนบรรทัด 5 เส้นแล้ว ก็ยังอ่านเป็นระดับเสียงไม่ได้ จนกว่าจะมี **กุญแจประจำหลัก** เป็นเครื่องกำหนดให้อ่าน เช่น

กุญแจประจำหลักซอล (Treble Clef หรือ G Clef) ซึ่งเป็นกุญแจประจำหลักที่ใช้กันมาก ใช้สำหรับเครื่องดนตรีหรือเสียงร้องระดับกลาง (ไม่สูงมากและไม่ต่ำมาก) ถ้ามี **กุญแจประจำหลักซอล** (ให้บันทึกหัวกุญแจลงบนคาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น) กำหนดอยู่ โน้ตทุกตัวที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น ให้ออกเสียงเป็นซอล ทั้งหมด ส่วนโน้ตตัวอื่น ๆ ให้ออกเสียงไล่ขึ้นหรือไล่ลง โดยยึดกุญแจซอลและเสียงโด เป็นหลัก ดังนี้

กุญแจซอล

การอ่านตัวโน้ตตัวใดเป็น โด เร มี ฯลฯ ต้องอาศัยกุญแจประจำหลักเป็นเกณฑ์ ในการอ่าน สำหรับกุญแจประจำหลักซอล ก็จะอ่านตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น เป็นซอล แล้วไล่ขึ้นลงตามที่กล่าวมาแล้ว ในการที่จะจำตัวโน้ตใดอ่านออกเสียงเป็นอะไรนั้น มีหลักการจำจากบรรทัด 5 เส้น ดังนี้

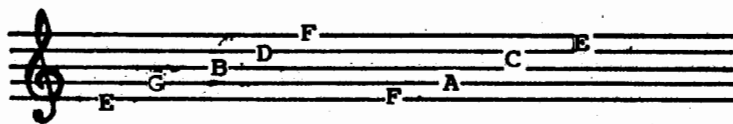

ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น มี
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซอล
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซี
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น เร
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 5 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา

ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ลา
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น โด
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น มี
 สำหรับตัวโน้ตที่สูงขึ้นไปหรือต่ำลงมาจากบรรทัด 5 เส้น ก็ให้ไล่เสียงตามลำดับ

ขั้น

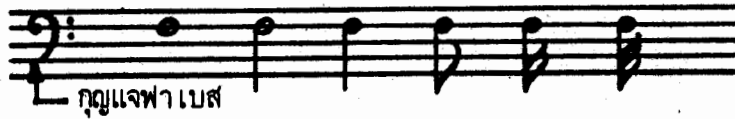
สำหรับนักดนตรีโดยทั่วไปจะเรียก โด - ซี เป็น C - B ตามลำดับ CDEFGAB เป็นภาษาทางดนตรีที่เข้าใจกันทั่วไป (Music Staff) ซึ่งนำมาเทียบกับบรรทัด 5 เส้นของ กุญแจซอล ได้ดังนี้

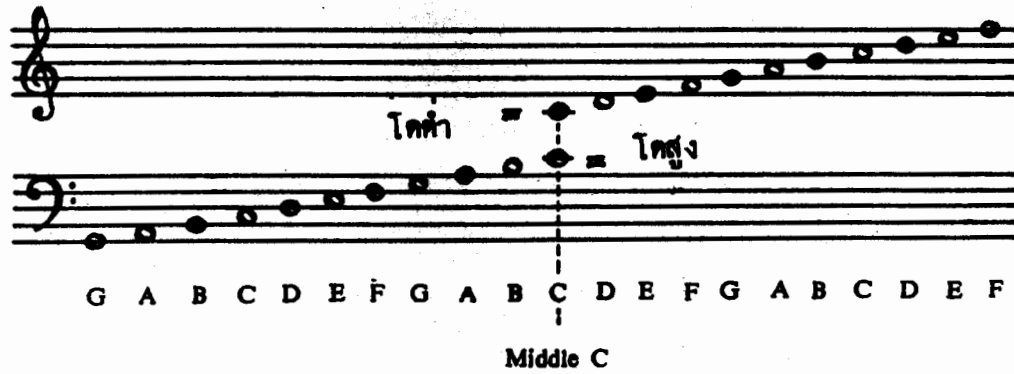
กุญแจประจำหลักฟาเบส (Bass F Clef or Bass Clef) กุญแจประจำหลักฟาเบส หรือกุญแจฟานี้ โดยทั่วไปจะใช้สำหรับเครื่องดนตรีหรือเสียงร้องที่มีระดับเสียงต่ำ (เสียงทุ้ม) เช่น กีตาร์เบส วิโอลอนเชลโล ทรอมโบน ฯลฯ กุญแจฟาเบสนี้ใช้บันทึกช่วงเสียงที่มีระดับต่ำกว่าเสียงที่ใช้กุญแจประจำหลักซอลบังคับ

สัญลักษณ์ของกุญแจฟาเบสมีลักษณะคล้ายเลขหนึ่งของไทย หัวกุญแจฟาเบส จะคาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น โน้ตทุกตัวที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา หมด มีลักษณะดังนี้

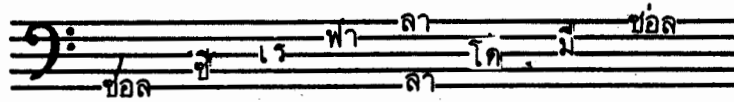
เราเรียกเสียงโดที่เท่ากันนี้ว่า โดกลาง (Middle C)

โดกลาง

มีเครื่องดนตรีที่สามารถเล่นตามโน้ตของกุญแจประจำหลักซอล และกุญแจประจำหลักฟาเบสพร้อมกัน คือ เปียโน ออร์แกน อิเล็กโทรน ซึ่งผู้เล่นจะต้องปฏิบัติพร้อมกันทั้ง 2 มือ คือ มือขวาเล่นโน้ตตามกุญแจประจำหลักซอล และมือซ้ายเล่นโน้ตตามกุญแจประจำหลักฟาเบส (เมื่อต้องการเล่นเสียงต่ำคลอกันไป)

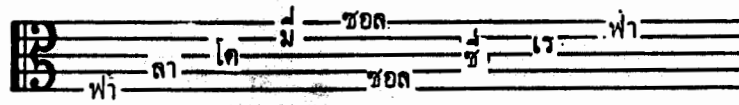
บรรทัด 5 เส้น ที่ใช้กุญแจประจำหลักฟาเบสบังคับนั้น ชื่อเรียกตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นและอยู่ในช่องไม่เหมือนกัน ต่างกันไปตามโน้ตหลักของกุญแจ หลักการจามีดังนี้

ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซอล
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น เร
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 5 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ลา

ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ลา
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น โด

ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ลา
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น โด
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น มี
 ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 5 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซอล

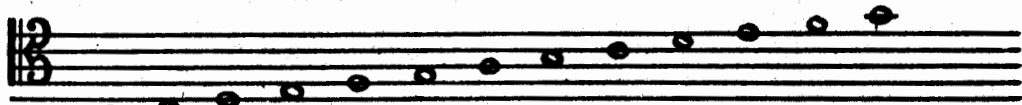
ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซอล
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซี่
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น เร
 ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา

กัญแจประจำหลักโคเทเนอร์ (Tenor C Clef) ตามปกติกัญแจประจำหลักโคเท-
 เนอร์นี้ มักจะไม่ค่อยนิยมใช้กัน แต่ก็มีพบบ้างในวงดนตรีใหญ่ ๆ ที่มีเครื่องดนตรีหลาย
 ชนิด เช่น เทเนอร์ทรอมโบน B แพลต เบสทรอมโบน (ตามปกตินิยมใช้กัญแจประจำหลัก
 ฟาเบสสำหรับทรอมโบนทุกชนิด) หัวของกัญแจประจำหลักโคเทเนอร์จะอยู่ที่คาบเส้นที่ 4
 ของบรรทัด 5 เส้น โน้ตทุกตัวที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของกัญแจประจำหลักโคเทเนอร์นี้ จะอ่าน
 ออกเสียงโดหมดทุกตัว ลักษณะของกัญแจประจำหลักโคเทเนอร์ มีลักษณะ ดังนี้

กัญแจโคเทเนอร์

จากเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น เมื่อไล่ตัวโน้ตขึ้นหรือลงตามลำดับชั้นเสียง ก็จะได้โน้ตที่มีลักษณะชั้นเสียงคล้ายกับกัญแจประจำหลักทั้ง 3 ประเภท ที่ได้กล่าวมาแล้ว
 ดังนี้

ซี โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี โด เร มี ฟา ซอล

ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น เร
ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ฟา
ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ลา
ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น โด
ตัวโน้ตที่อยู่คาบเส้นที่ 5 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น มี

ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 1 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น มี
ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 2 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซอล
ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 3 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น ซี
ตัวโน้ตที่อยู่ในช่องที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น อ่านออกเสียงเป็น เร

กฎแจประจําหลักทั้ง 4 ชนิด ที่ได้นำมากล่าวนี้ กฎแจประจําหลักซอล และ
กฎแจประจําหลักฟาเบส ใช้ในการปฏิบัติมากที่สุด จุดประสงค์ในการที่มีกฎแจประจําหลัก
หลายชนิด ก็เพื่อใช้บังคับเสียงสูงต่ำ ให้เหมาะสมกับระดับเสียงของเครื่องดนตรี หรือ เสียง
ร้องของนักร้อง ทั้งนี้เพื่อจะได้สะดวกในการขับร้องและบรรเลง

เนื่องจากวิชาดนตรีวิจักษณ์เป็นวิชาที่เน้นในเรื่อง ให้มีทักษะในการฟังดนตรีแบบ
แผน มีได้เน้นในเรื่องภาคปฏิบัติ จึงจะขอกล่าวถึงสัญลักษณ์ในทางดนตรีพอเป็นพื้นฐาน
เท่านั้น ท่านใดที่สนใจควรวหาโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากหอสมุดกลางของมหาวิทยา-
ลัยฯ

บทสรุป

องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีตะวันตกประกอบด้วย

ทำนอง

จังหวะ

การประสานเสียง

คุณลักษณะของเสียง

องค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้จะปรากฏออกมาเป็นสัญลักษณ์ที่ได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับ จนมาเป็นวิชาทฤษฎีโน้ตสากล ที่จะต้องเรียนกันในหมู่ผู้ปฏิบัติเครื่องดนตรี

การประเมินผลทำยบท

คำสั่ง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องมาเพียงคำตอบเดียว จากคำถามต่อไปนี้

- 1) ระดับเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ในบทบรรเลงชนิดต่าง ๆ คือข้อใด
  1. ทำนอง
  2. จังหวะ
  3. เสียงประสาน
  4. สีสันของเสียง
- 2) องค์ประกอบพื้นฐานของดนตรี จะสื่อความหมายเป็นจกษณภษษให้แก่นักดนตรีได้ด้วยอะไร
  1. ทำนอง
  2. จังหวะ
  3. ตัวโน้ต
  4. กฎแฉประจษหลัก
- 3) บทบรรเลงแสดงลีลา รื่นเร้ง เศรฐหมอง กระแทกกระหน ได้ด้วยอะไร
  1. ทำนอง
  2. จังหวะ
  3. ตัวโน้ต
  4. สีสันของเสียง
- 4) การประสานเสียงเปรียบเสมือนอะไร
  1. การร้องเพลงคนเดียว
  2. การร้องเพลงเดียวกัน
  3. การร้องเพลงเดียวกัน หลายคน
  4. การร้องเพลงคนเดียว หลายเพลง
- 5) ถึ่ต้องการเสียงบรรเลงที่แสดงอำนาจ ควรรใช้เครื่องดนตรีชนิดใด
  1. ไวโอลิน
  2. ฮาร์พ
  3. ขลุ่ย
  4. แตร
- 6) ตัวโน้ตมีกี่ชนิด
  1. 5 ชนิด
  2. 6 ชนิด
  3. 7 ชนิด
  4. 8 ชนิด
- 7) โน้ตตัวกลม 1 ตัว มีค่าเท่ากับ โน้ตตัวเขบ้งสามชั้นก็่ตัว ในบทบรรเลงที่มีห้องละ 4 จังหวะ
  1. 8 ตัว
  2. 16 ตัว
  3. 32 ตัว
  4. 64 ตัว
- 8) กิตกวิทษนใด เป็นผู้ให้กำเนิดระดับเสียง โด เร มี ฯลฯ
  1. Guido d' Arezzo
  2. Guillaume Dufay
  3. Guillaume de Machaut
  4. Giovanni da Palestrina
- 9) ตัวโน้ต โด - ซึ นี้ จะอ่านออกเสียงสูงต่ำได้อย่างไร
  1. ได้จากการให้ทำนองและจังหวะ
  2. ได้จากการเรียบเรียงเสียงประสาน
  3. ได้จากการบันทึกลงบนบรรทัด 5 เส้น พร้อมกำหนดทำนองและจังหวะ
  4. ได้จากการบันทึกลงบนบรรทัด 5 เส้น พร้อมกำหนดกฎแฉประจษหลัก

- 10) ญญแฉซอล ใช้สำหรับเครื่องดนตรี หรือ เสียงร้องระดับใด
 1. เสียงสูงมาก   2. เสียงสูง   3. เสียงกลาง   4. เสียงต่ำ
- 11) เสียงเครื่องดนตรี หรือ เสียงร้อง ที่มีระดับเสียงทุ้ม ใช้ญญแฉประจำหลักชนิดใด
 1. ญญแฉซอล   2. ญญแฉฟาเบส   3. ญญแฉโคอัลโต   4. ญญแฉโคเทเนอร์
- 12) ระดับเสียงโดที่เท่ากัน (Middle C) ก็ืออะไร
 1. ระดับเสียงโดต่ำของญญแฉซอลเท่ากับระดับเสียงโดสูงของญญแฉฟาเบส
 2. ระดับเสียงโดสูงของญญแฉซอลเท่ากับระดับเสียงโดต่ำของญญแฉฟาเบส
 3. ระดับเสียงโดสูงของญญแฉฟาเบสเท่ากับระดับเสียงโดต่ำของญญแฉโคอัลโต
 4. ระดับเสียงโดสูงของญญแฉโคอัลโตเท่ากับระดับเสียงโดต่ำของญญแฉโคเทเนอร์
- 13) เครื่องดนตรีที่สามารถเล่นตามโน้ตของญญแฉซอลและญญแฉฟาเบส ได้พร้อมกัน ก็ือข้อใด
 1. ฟลูท ทรอมโบน คลาริเนท   2. เป็ยโน แอคคอร์ดเดียน กีตาร์
 3. ออร์แกน อิเล็กโทน กีตาร์   4. เป็ยโน ออร์แกน อิเล็กโทน
- 14) Music Staff ก็ือข้อใด
 1. กลุ่มของตัวโน้ต โด เร มี ฟา ซอล ลา ซี
 2. กลุ่มของตัวโน้ต CDEFGAB
 3. กลุ่มของโน้ตตัวเข็บชนิดต่าง ๆ
 4. กลุ่มของญญแฉประจำหลัก
- 15) ศัพท์ดนตรีพื้นบ้านคำใดที่หมายถึง ทำนอง
 1. ลำ   2. ลาย
 3. เซ้ง   4. จี๊ย
- 16) นอกจากบันทึกเสียงดนตรีด้วยตัวโน้ตชนิดต่าง ๆ แล้ว ยังนิยมบันทึกเสียงดนตรีด้วยข้อใดอีก
 1. ตัวเลข   2. เครื่องหมายขีดสั้น-ยาว
 3. ตัวอักษรและตัวเลข   4. เทปคาสเซ็ท
- 17) ตัวโน้ตทั้งหลายจะไม่เกิดเป็นระบบเสียงสูงต่ำ จนกว่าจะปรากฏอยู่ในข้อใด
 1. บรรทัด 5 เส้น   2. บรรทัด 5 เส้นพร้อมญญแฉประจำหลัก
 3. บรรเลงด้วยเครื่องดนตรี   4. มีการเรียบเรียงเสียงประสาน

18) ตัวโน้ตคืออะไร

1. ตัวอักษร
2. เครื่องหมายบอกจังหวะ
3. สัญลักษณ์แทนเสียง
4. เครื่องหมายแทนเสียงประสาน

19) ปัจจุบันดนตรีไทยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นอย่างไร

1. ถ่ายทอดกันโดยวิธีจำ
2. ถ่ายทอดกันโดยใช้โน้ตตัวเลข
3. ถ่ายทอดผ่านบันทึกโบราณ
4. ถ่ายทอดกันตัวต่อตัว

20) ตัวโน้ตในบรรทัด 5 เส้นทั้งหลายจะไม่สามารถออกเสียงได้ ถ้าปราศจากข้อใด

1. นักดนตรี
2. เครื่องดนตรี
3. กุญแจประจำหลัก
4. เครื่องหมายกำหนดห้อง

เฉลยคำตอบบทที่ 9

ข้อ 1. (1)	ข้อ 11. (2)
ข้อ 2. (3)	ข้อ 12. (1)
ข้อ 3. (2)	ข้อ 13. (4)
ข้อ 4. (3)	ข้อ 14. (2)
ข้อ 5. (4)	ข้อ 15. (2)
ข้อ 6. (3)	ข้อ 16. (3)
ข้อ 7. (3)	ข้อ 17. (2)
ข้อ 8. (1)	ข้อ 18. (3)
ข้อ 9. (4)	ข้อ 19. (2)
ข้อ 10. (3)	ข้อ 20. (3)

หมายเหตุ อ่านบททวนเนื้อหาภายในบท สำหรับคำถามข้อที่ท่านตอบผิดอีกครั้งหนึ่ง